

## Vägen in – ett motivations- och rehabiliterande projekt

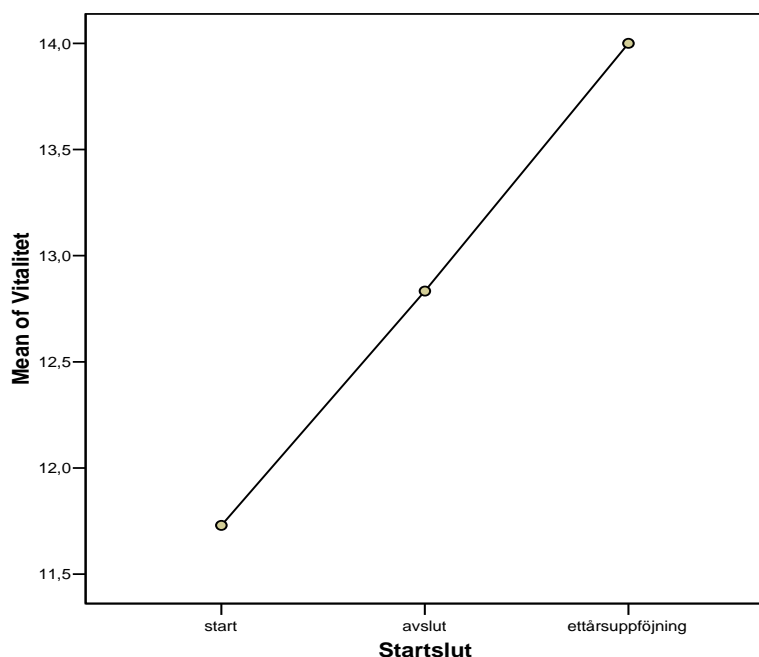
Delrapport december 2010

### Bakgrund

Det man såg i uppföljningarna av handlingsplanen 2007 var att en mycket hög andel av deltagarna som påbörjade rehabiliteringssamverkan fick avbryta på olika anledningar.

Vägen in drevs som ett pilotprojekt år 2008 i samarbete mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen i Västmanland. Deltagarna rekryterades från Försäkringskassan och syftet med projektet var att få deltagare med rätt förutsättningar till den Nationella handlingsplanssamverkan.

Utfallet av pilotprojektet blev uppmärksammat utifrån det goda resultatet som också har bestått ett och ett halvt år efter avslut. 41 mycket sköra deltagare deltog i Vägen in och av dessa gick 25 vidare till rehabiliteringssamverkan. 22 deltagare (88 %) genomförde arbetslivsinriktad rehabilitering i samverkan och återfick arbetsförmåga i någon omfattning. Många på heltid men även start av egna företag, vilka fortfarande var i drift vid uppföljningen. En kartläggning med SF-36 genomfördes i april 2010. Gruppen som helhet hade sjunkit något när det gäller psykiskt välmående. Däremot fortsatte gruppen att stiga när det gäller variabeln vitalitet. Vitalitetsskalan beskriver om man upplever sig vara pigg och energisk eller om man känner sig trött och utsliten. Högre värde innebär att individen känner sig bättre.



Figur 1. Vägen in 2008. Uppföljning 2010 via SF-36. Vitalitet. n=25.

Projektet startade om under 2010 och då finansierat av samordningsförbunden. Det som är nytt i Vägen in från pilotprojektet är att deltagarna kommer från arbetsförmedlingen, socialtjänsten och försäkringskassan. Deltagarna är ofta aktuella på flera av myndigheterna samtidigt på grund av regelverk och livssituationer.

Resultatet från pilotprojektet har väckt intresse i Region Skåne där Alnarps trädgårdar har bedrivit Grön rehabilitering och nått goda resultat. De visade sig att våra projekt hade många likheter vilket har lett till ett samarbete inför gemensam forskning och utvärdering. Projektet Vägen in i Västerås och Västra Mälardalen är igång vilket gör att vi i dagsläget ligger före Region Skåne som har haft en del initiala svårigheter men ändå beräknas kunna starta under våren.

## **Urval**

Remisskrivning sker av ordinarie handläggare på respektive myndighet. Handläggare från arbetsförmedling och kommun erbjuds ett avstämningsmöte. Försäkringskassan samordnar och genomför ett avstämningsmöte med behandlande läkare. Syftet är att kvalitetssäkra att rätt deltagare remitteras utifrån medicinska förutsättningar.

Den bosättningsbaserade försäkringen innebär att Försäkringskassan kan gå in om det finns ett arbetslivsinriktat rehabiliteringsbehov och behov av samordning mellan minst två parter. Samordningsansvaret innebär att Försäkringskassan medverkar till att en konkret plan upprättas samt verkar för att de olika medicinska, sociala och arbetslivsinriktade rehabiliteringsåtgärderna som personen behöver, som respektive myndighet ansvarar för, fogas samman. Samordningen ska syfta till att den som drabbats av sjukdom ska få tillbaka sin arbetsförmåga och kunna försörja sig genom förvärvsarbete.

Informationsinsatser pågår på Landstinget och ute i på de myndigheter som kan remittera deltagare till Vägen in.

Kriterier som ska vara uppfyllda innan remisskrivning är att deltagaren ska:

- klara att vistas i grupp och delta i gemensamma aktiviteter
- klara av att ta sig till närmaste uppsamlingsplats för gemensam avfärd
- inte ha pågående missbruk
- ha medicinsk dokumentation att psykisk/fysisk sjukdom inte utgör något hinder eller gör det olämpligt att delta i insatsen
- rehabiliteringsbehov utifrån fysiska (smärtsjukdom) och/eller psykiatriska diagnoser.
- inte ha historik av våld

Remisserna ska vara projektledaren tillhanda två veckor innan deltagarstart. Under dessa två veckor sker urvalet av inkomna remisser. Urvalsgruppen består av representanter från alla berörda myndigheter. Efter urvalet skickar projektledaren en inbjudan till antagna deltagare för en mer detaljerad information om vad Vägen in kommer att innehålla. Denna informationsträff sker en vecka innan start för deltagaren. Varje kursstart av Vägen in kan ta emot 8 – 10 deltagare vilket på årsbas blir 50-55 deltagare per år och samordningsförbund.

## **Metod**

Projektet är i grunden en kognitiv beteendeträning, där deltagaren i grupp arbetar med de tankar och känslor som nuvarande livssituation skapar. Det handlar om egen tilltro och självkänsla, men också om kraft att möta förändringar i nya situationer.

Aktiviteten för deltagaren är 16 veckor, 8 veckor Grön Rehab och 8 veckor arbetsplatsförlagd praktik.

Grön Rehab drivs av Skogstyrelsen och är förlagd till en Bo på Lantgård. Deltagarna vistas i skog och natur med meningsfulla aktiviteter måndag till torsdag mellan kl.09.00-13.00. Arbetsledare från Skogstyrelsen finns med under hela dagen enligt ett planerat schema. Deltagarna kommer också att möta en kognitivterapeut och en arbetsförmedlare under dessa veckor.

Efter 8 veckor i Grön Rehab följer 8 veckor arbetsplatsförlagd praktik med mål att klara 10 timmar per vecka, detta inför fortsatt arbetslivsinriktad rehabilitering i den Nationella Handlingsplanssamverkan.

Arbetsförmedlaren föredrar ärendet i beredningsgrupp om aktivitetsgrad finns på minst 10 timmar per vecka. Om så är fallet fortsätter den arbetslivsinriktade rehabilitering via den Nationella handlingsplanssamverkan.

De personer som kommer vidare till den Nationella Handlingsplanssamverkan efter Vägen in är mycket väl förberedda och motiverade till arbetslivsinriktad rehabilitering.

## **Uppföljning**

Uppföljning koordineras nära med Sveriges Lantbruksuniversitet Alnarp / Region Skåne / Landstinget Västmanland. Fokus ligger inom flera områden som följs via instrument med erkänt god förmåga att fånga in förändringar i psykiska besvär / muskuloskeletal smärta. Projektet följer deltagarna på individnivå hur de mår och hur deras arbetsförmåga utvecklas.

Utöver att de också bokförs på sedvanligt sätt i de registersystem som följer samverkan. Det innebär dels att vi kan redogöra för hur det går för målgruppen men också hur det går för interventionsgruppen i förhållande till övriga deltagare i samverkan.

## Psykometriska metoder och registerdata

Som primär effektvariabel studeras återgång i arbete samt i vilken utsträckning deltagaren uppbär ersättning från Socialförsäkringen. Deltagarna i projektet kommer att följas upp i Försäkringskassans register angående utfallet om deltagaren har gått vidare till den Nationella Handlingsplanen och eller återfått arbetsförmågan 1/4-1/1 samt omfattningen av sjukskrivning/sjukersättning jämfört med baslinje, vid interventionens slut samt ett år efter interventionens slut.

Utöver den primära effektvariabeln studeras symtom och besvär med: Lintons smärtskala, Hospital Anxiety and Depression Scale (HAD), Shirom-Melamed Burnout Questionnaire (SMBQ) samt Karolinska Exhaustion Scale. Copingförmåga studeras med KASAM. Deltagarna kommer vidare att studeras med avseende på sjukvårdskonsumtion i det s.k. PASIS-registret. Funktion studeras med hjälp av Occupational Self Assessment (OSA) och the International Classification of Functioning (ICF); de delar som där är relevanta för denna studiegrupp. Slutligen studeras patientrelaterad upplevelse av behandlingen/rehabiliteringen med Euro-QoL

5D samt Psychological General Well-Being Scale (PGWB). Med utgångspunkt från effektvariablerna samt Euro-Qol 5 D kommer beräkningar att göras med avseende på kostnaden för behandlingen i relation till effektivitet och nytta (CEA och CUA)

## **Resultat**

Processen är i ett tidigt skede. Första delprojektet startade den 16 augusti 2010. Delprojekt två startade den 27 september. I projekten har 41 deltagare antagits, 20 deltagare från Försäkringskassan, 9 deltagare från Arbetsförmedlingen och 12 deltagare från kommunerna. Totalt 21 deltagare saknade SGI, s.k 0-klassade, och uppbar inte ersättning från socialförsäkringen. Det som idag kan ses som ett delresultat är att av den första gruppen som lämnade Vägen in, har 50 % gått vidare till den Nationella handlingsplanssamverkan.

En bedömning av projektledaren, är att antalet 0-klassade som kommer att delta i Vägen in under 2011 uppgår till 40-50 deltagare, då från Kommunerna och Arbetsförmedlingen. Denna bedömning utifrån hur det sett ut under år 2010 samt att flödet från Försäkringskassan troligtvis kommer att öka då handläggarna remitterar deltagare som återvänder till socialförsäkringen efter Arbetslivsintroduktion. Målet efter Vägen in är att 70 % av deltagarna ska vidare till den Nationella Handlingsplanssamverkan.

## **Fallbeskrivning**

Här följer två exempel på hur en deltagare kan se ut.

Kalle(heter något annat) 26 år har hel aktivitetsersättning sedan år 2006. Har aldrig haft ett reguljärt arbete enbart praktik, vilka inte fungerat. Kalle har diagnoserna social fobi, ångest och sömnproblem. Han är långsam och överdrivet noggrann med vissa inslag av tvångsmässighet, brist i initiativ och drivkraft. Psykologutlåtande finns från maj 2010 där man inte utav resultatet kan konstatera någon absolut arbetsförmåga, misstänkt ADD. Dock bör situationer där sysselsättningar planeras anpassas så att Kalle utsätts för rimliga krav. Kalle har under Grön Rehab varit närvarande alla dagar utom 3 dagar då han var förkyld, gjorde då sjukanmälan. Arbetsförmedlaren har under kartläggning fått fram uppgifter om vad Kalle skulle kunna tänka sig för arbetsuppgifter under den arbetsplatsförlagda praktiken. Kalle är nu ute på en mindre VVS-firma och har fått arbetsuppgifter som är klart avgränsade och med små krav på prestation. Arbetsförmedlaren har varit med honom flera gånger under den första veckan av praktiken.

Anna (heter något annat) 25 år har försörjningsstöd. Hon arbetade på MC Donalds år 2000, arbetsprövningar därefter har inte fungerat. Anna har diagnoserna depression, Aspberger syndrom, ångest och ryggproblem (scolios). Anna är aktuell på Handikappcentrum, Arbetsförmedlingen och Kommunens socialtjänst. Avstämningmöte har genomförts på Handikappcentrum med handläggare från respektive myndighet. Anledningen till avstämningmötet var att det började bli aktuellt med sysselsättning för Anna efter lång tids sjukskrivning. Anna blev anvisad Jobbcentrum i augusti 2007, hon deltog en dag, detta slutade med kaos enligt Anna. På Mc Donalds arbetade hos 9 månader – ingen annan arbetserfarenhet finns. Handläggarna var överens om att Vägen in var en bra start för Anna till arbetslivsinriktad rehabilitering. Grön Rehab perioden pågår.

Det som kan konstateras är att flera av deltagarna ha visat sig ha neuropsykiatriska svårigheter / symtom. En intressant iakttagelse som också har noterats i jämförbara projekt som t ex projekt kvinnocoacher.

Catrin Nilsson  
Projektledare  
Vägen in

Alf Uttermalm  
Samverkansansvarig  
LFC Västerås